КРЫВІНКА

СТУДЗЕНЬ
№ 2 (174)
2016 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

НАВІНЫ ЭКАНОМІКІ

ВАКАНСІІ Ў СТУДЗЕНІ

На 27-га студзеня на сайце Міністэрства працы і сацыяльнай абароны насельніцтва ў Бешанковіцкім раёне прапануецца 16 вакансій на 28 вольных месцаў.

Прычым больш паловы рабочых месцаў прапануе РСТ (райпо) – 16, у тым ліку 10 прадавачак магазінаў у Бешанковічах, Будзілаве, Вярхоўі, Крупеніне, Сініцах і інш. з акладам у 3 мільёны.

Магчыма, і пакваліпуся хто-небудзь на такія "вялізныя" грошы, каб не горкі досвед папярэднікаў, якія былі змушаныя з гэтых горкіх 3-х мільёнаў выплочваць РСТ за недастачу і за сапсаваныя тавары.

Тры рабочых месцы мае "Бешанковіцкі камунальнік": электрагазазваршчык (3,5 млн), токар (2,5 млн) і вальшчык леса (2,3 млн рублёў).

Застаецца вакансія галоўнага бухгалтара АТП-21, дзе аклад, што прапануецца, ужо крыху ўзрос – да 6 млн.

Чатыры працоўных месцы прапануе Бешанковіцкае аддзяленне МНС: інспектар прапаганды (5 млн), камандзір аддзялення (4,0 млн) і два ратаўнікі-пажарных (4,0 млн).

Тры рабочых месцы прапануе "Аграсервіс": ветурач (3,5 млн), трактарыст (3 млн) і аператар машыннага даення (3 млн).

У "Бешанковіцкім лягсасе" вольнае месца эканаміста з вышэйшай адукацыяй і заробкам у 5 млн рублёў, а таксама вадзіцеля з катэгорыямі "B" і "C" (3,5 млн).

М.Васільеў

ІНВЕСТЫЦЫІ

ГЭС У БЕШАНКОВІЦКІМ РАЁНЕ

Праз паўгода павінен уступіць у сілу закон аб дзяржаўна-прыватным партнёрстве (ДПП).

Ўлады ўжо на ўсю моц прэзентуюць сем пілотных праектаў, якія хочуць рэалізаваць разам з бізнесам у рамках гэтай ініцыятывы. Сярод іх – будаўніцтва ГЭС у Бешанковіцкім раёне.

У Бешанковіцкім раёне Віцебскай вобласці плануецца пабудаваць гідраэлектрастанцыю з магутнасцю што ўстанаўліваецца абсталявання 33 МВт.

Запланаваны эканамічны эфект ад рэалізацыі праекта: гадавая выпрацоўка 130 млн кВт • г электраэнергіі, што эквівалентна замяшчэнню 41,3 тыс. тон умоўнага паліва ў год (у вартасным выразе 9.650.000 даляраў). Сацыяльны эфект: стварэнне новых працоўных месцаў, зніжэнне выкідаў шкодных рэчываў у атмасферу, барацьба з паводкамі, добраўпарадкаванне зоны адпачынку на вадасховішчы Бешанковіцкай ГЭС.

Пачатковы кошт праекта - 186 млн даляраў.

Дзяржава гарантуе прыватнаму інвестару набыццё і аплату электрычнай энергіі, якая пастаўляецца вытворцам энергіі на ГЭС у дзяржаўныя энергасеткі ў адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам (у першыя 10 гадоў з дня ўводу ў эксплуатацыю з павышаючым каэфіцыентам ў памеры 1,1, наступныя 10 гадоў - 0,85) .

TUT.BY

ПЕРШЫ СНЕГ

Мы з табой сустракаем зіму,
і з такою тугою
ты глядзіш за вакно,
дзе сняжынак халодных цені
ад пачатку Сусвета спускаюцца
мернай хадою
і нясуць на Зямлю
і святло сваё, і лятуценні.

Мы зіму сустракаем штогод,
ды хваліе ўсё роўна
таямніца яе, што жыве
дзесьці ў космасе вечным.
Як абрус, вакол нас
рассцілаецца белая роўнядзь,
і становіцца раптам жыццё,
як Сусвет, бесканечным.

Мне здаецца, што мы,
нібы снег гэты сённяшні першы,
прыплылі на Зямлю так даўно,
што ніхто і не ўспомніць.
Саграваe душу,
што ў свой космас
калісь адляцеўшы,
мы назад прыляцім
белым снегам
пад сонечным промнем.

Мы з табой сустракаем зіму,
быццам нейкае свята.
У паглядзе тваім
столькі радасці і столькі суму.
Адчуваю сябе
трошкі Богам і трошкі вар'ятам,
так шкада, што не я
гэту вечную казку прыдумаў.

Г.Станкевіч
"Як слязінка дажджу"

БАНКРУЦТВА

МОГУЦЬ ПРЫЗНАЦЬ БАНКРОТАМ

А толькі два гады таму, у жніўні 2013-га, бешанковіцкае прадпрыемства ААА "Віпратэх" выйграла тэндар на выраб самаходных цялежак для Астравецкай АЭС.

У суботу 16-га студзеня на наўпроставаю лінію аблвыканкама паступілі адразу два званкі з Бешанковічаў.

Былыя работнікі ААА "Віпратэх" звярнулі ўвагу абласной улады на пытанне пагашэння запазычанасці па зарплаце ў гэтай арганізацыі.

Ім патлумачылі, што спецыфіка ўзнімаемага пытання ў тым, што гэтае прадпрыемства, заснаванае прыватнымі бізнесмэнамі з Мінску, зараз знаходзіцца ў працэдуры банкротства.

Згодна заканадаўству, у выпадку прыняцця эканамічным судом рашэння аб ліквідацыі прадпрыемства, разлік па яго даўгах будзе праведзены за кошт сродкаў, якія будуць атрыманыя ад продажы маёмасці прадпрыемства.

"Віцебскія весці"

ПРАМАЯ ЛІНІЯ

ЗАРОБКІ НЕ ВЫПЛАЧВАЮЦЬ

Пытанні запазычанасці па выплаце заробкаў пераважалі 23-га студзеня на прамой лініі намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама Уладзіміра Белавусава.

Работнік фермы ў Докшыцкім раёне распавёў, што жыве без зарплаты ўжо з кастрычніка. Акрамя таго, ён абураўся, што на ферме няма элементарных умоў ні для работнікаў, ні для жывёл.

Жыхарка Оршы таксама скардзілася, што фірма па зборы малака ад насельніцтва не выплачвае ёй зарплату, спасылаючыся на тое, што малаказавод не плаціць грошай за прынятую прадукцыю.

Маладая мама з Пастаўскага раёна распавяла, што завод не выплаціў дзіцячую дапамогу, прычым не ёй адной, а дзесяці жанчынам.

У сям'і з Мёрскага раёна ўсе сямейнікі працуюць на адным сельгаспрадпрыемстве, якое не плаціць заробкі.

Яшчэ адна жыхарка Мёрскага раёна працуе на ферме, выхоўвае траіх дзяцей і з кастрычніка не атрымлівала зарплату.

БелТа

КАРУПЦЫЯ

ХАБАР БЯРУЦЬ МЕДЫКІ

Найбольшую колькасць карупцыйных злачынстваў у Віцебскай вобласці ў 2015 годзе выявілі ў ахове здароўя, паведаміў начальнік аддзела па барацьбе з карупцыяй і арганізаванай злачыннасцю пракуратуры вобласці Яўген Лапкоўскі.

У 2015 годзе ў рэгіёне ўлічана 177 карупцыйных злачынстваў, што на 2 менш, чым у 2014-м (ўлічаныя злачынствы - гэта тыя, па якіх ёсць рашэнне суда альбо Следчага камітэта). Іх удзельная вага ў агульнай колькасці зарэгістраваных у вобласці злачынстваў складае 1,56% (сярэдні паказчык па рэспубліцы - 1,65%).

Найбольшая колькасць карупцыйных злачынстваў зарэгістравалі ў ахове здароўя - 34 выпадкі, у сферы транспарту - 23, у сельскагаспадарчай вытворчасці і гандлі - па 20. Пяць карупцыйных злачынстваў здзейснілі работнікі мясцовых органаў улады, два - супрацоўнікі праваахоўных органаў. За год да адказнасці прыцягнулі 85 чалавек.

Больш за ўсё злачынстваў гэтай катэгорыі зарэгістравалі ў Віцебску (52 выпадкі), Наваполацку (33), Аршанскім раёне і Оршы (30).

«Сярод карупцыйнай злачыннасці пераважаюць факты хабарніцтва і крадзяжоў шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі. Матэрыяльны ўрон па уліченым ў 2015 годзе карупцыйных злачынствах устаноўлены на суму 4,7 млрд рублёў, з якіх кампенсавана 1,8 млрд, накладзены арышт на маёмасць, ацэнены ў 2,4 млрд», - сказаў Яўген Лапкоўскі.

У 2015 годзе органы пракуратуры вобласці правялі 129 праверак па пытаннях выканання антыкарупцыйнага заканадаўства. У выніку ўзбуджана 19 крымінальных спраў, унесена 419 актаў нагляду, да адказнасці прыцягнулі 344 чалавекі. Ў пазасудовым парадку кампенсаваны ўрон на суму больш 254 млн рублёў.

Алена Ціханава
БелТА

ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА

АДЧЫНІЛАСЯ КАВЯРНЯ

Новая кавярня "Манга" размяшчаецца ў самым цэнтры горада, на вуліцы К.Маркса.

Кавярня будзе працаваць у будні дні да 24-00, а ў выходныя – да 2-00 ночы.

Кошты на ежу і напоі ў ёй самыя дэмакратычныя. Са слоў першых наведнікаў, за 30-40 000 тут можна смачна паесці.

У кавярні працуе малады калектыў. Пажадаем яму багатых наведнікаў.

А.Тутэйшы

ДЭМАГРАФІЯ

ЧЫРВОНЫ ЎЗРОВЕНЬ НЕБЯСПЕКІ

Гэты чырвоны сігнал гарыць ужо 23 гады. Таму я заклікаю ўсіх, хто неабыякава ставіцца да будучыні Беларусі, часцей заходзіць, напрыклад, на ААНаўскі сайт. Не трэба быць прафесійным дэмографам, каб убачыць, што мы вымiраем. За гэты перыяд колькасць беларусаў зменшылася амаль на 1 млн чалавек.

За мінулы 2015 год нас стала менш на 33982 чалавекі. Кожны дзень нас становіцца менш на 45 чалавек. Такім чынам, кожны дзень вымірае невялікая вёска, кожны год — райцэнтр, а за 23 гады – цэлы мегаполіс.

Здаецца, і вайны няма, а краіна вымірае.

Чаму Беларусь аказалася ў ліку лідараў па змяншэнні насельніцтва? Адказаць на гэта пытанне не так проста, і прычын тут не адна.

Каб знайсці хаця б частку іх, паглядзім, якія краіны аказаліся ў гэтай сумнай групе са значным адмоўным натуральным ростам насельніцтва. Гэта Балгарыя, Сербія, Чарнагорыя, Эстонія, Латвія, Літва, Украіна. З развітых краін у гэтай групе знаходзяцца Германія і Японія.

Да нядаўняга часу ў гэту групу ўваходзіла і Расійская Федэрацыя, але ў апошнія гады ёй удалося выйсці на станоўчы натуральны дэмаграфічны рост, хоць і ў значнай ступені за лік каўказскіх рэспублік.

Блізкі да нуля дэмаграфічны рост прысутнічае амаль ва ўсіх краінах Цэнтральнай Еўропы.

У Беларусі максімум нараджальнасці прыйшоўся на 1958 год, гэта быў пік пасляваеннага бэбі-бума, які, дарэчы, меў месца і ў Еўропе і ў ЗША.

У ЗША дагэтуль, за выключэннем, Нью-Ёрка, Чыкага і некаторых іншых мегаполісаў, сям'я, у якой трое ці болей дзяцей, з'яўляецца нормай нават сярод белага насельніцтва. Асабліва гэта тычыцца традыцыйных каталіцкіх і пратэстанцкіх сем'яў (іх пакуль што большасць), сем'яў адносна аўтаномных рэлігійных суполак (амішы, мармоны і інш.). Аўтар гэтага артыкула шмат разоў бываў у розных амерыканскіх сем'ях (пераважна каталіцкіх і праваслаўных), і яго ўразіў той факт, што незалежна ад узроўню дабрабыту сям'я, дзе дзяцей шмат, лічыцца нормай.

Вернемся, аднак, да дэмаграфічнай сітуацыі ў Беларусі. Яе, без перабольшвання, можна назваць катастрафічнай.

Нараджальнасць на адну жанчыну каля 1,6 дзіцяці, больш за два мільёны абортаў за апошнія 20 гадоў, перавышэнне працягласці жыцця жанчын над мужчынамі больш за 10 гадоў (адзін з самых высокіх у свеце паказчыкаў), сумныя паказчыкі па скасаваннях шлюбаў, першае месца ў свеце па ўжыванні алкаголю і г.д. Усё гэта паказчыкі таго, што інстытут сям'і ў Беларусі цяжка хворы.

Ці можна палепшыць гэтую сітуацыю? На наш погляд, вельмі цяжка, але штосьці зрабіць можна. Нельга сказаць, што дзяржава нічога не робіць ў гэтым кірунку, яна вымушаная штосьці рабіць: Праграма дэмаграфічнай бяспекі і інш. Але тое, што сітуацыя амаль не лепшае, гаворыць аб тым, што робіцца мала. Тут павінен мець месца комплексны і нестандартны падыход. Дзяржава, грамадства, рэлігійныя суполкі і кожны з нас павінны зрабіць усё, што магчыма для падтрымкі рэпрадукцыйных сямей Беларусі (зразумела, пры роўнасці нараджэння і прыёму дзяцей).

Трэба ўмацоўваць і пашыраць прыватную маёмасць сямей: акрамя іншага, даваць зямлю ў прыгарадах і падтрымліваць будаўніцтва жылога дома (не кватэры), надзяленне капітальнымі актывамі (перадача часткі акцый, якія належаць дзяржаве, так бы мовіць, кропкавая прыватызацыя). Пажадана ўсебаковая падтрымліваць сямейны бізнэс сем'яў з дзецьмі.

Трэба падтрымліваць супольныя канфесійныя прыгарадныя паселішчы (праваслаўных, каталікоў, пратэстантаў ды інш.).

Павінна працаваць кожны дзень на працягу гадоў сацыяльная рэклама здаровых сем'яў.

Пажадана было б распрацаваць новыя формы вячэрне-дыстанцыйнай формы вышэйшай адукацыі на льготнай падставе для маладых жанчын у шлюбе, якія нарадзілі дзіця.

Неабходна перш за ўсё эканамічнымі метадамі весці барацьбу з абортамі і бытавым ужываннем алкагольных напояў.

Пажадана было б заснаваць дадатковы недзяржаўныя фонды падтрымкі сем'яў, дзе нараджаецца трэцяе дзіця.

Тут прапанаваныя толькі некаторыя меры комплекснай падтрымкі сем'яў з дзецьмі. З некаторымі з іх не ўсе пагодзяцца. Але, спадзяюся, пераважная большасць людзей, асабліва, тых хто прымае важныя для краіны рашэнні, пагодзіцца з тым, што трэба зрабіць усё, каб спыніць дэпапуляцыю ў Беларусі. Інакш, калі нічога не зменіцца, нашаму этнасу застанецца 160—180 гадоў, хвіліна для гісторыі.

nn.by

ЧАЛАВЕК І ПРЫРОДА

У ХЛОПЦА З ГОМЕЛЯ ЖЫВЕ ЛІСА

Ліса - жывёла для нас не экзатычная. Аднак разглядаць яе ў якасці хатняга ўлюбёнца нязвыкла, і не кожны чалавек адважыцца трымаць у сябе ляснога драпежніка. Але як мінімум адзін такі смяльчак знайшоўся ў Гомелі.

Маладога чалавека клічуць Аляксей, хлопцу 21 год. Сам ён родам з Рэчыцы. Нядаўна перабраўся ў абласны цэнтр, дзе пасля заканчэння каледжа уладкаваўся працаваць на чыгунку.

Заводзіць хатняга гадаванца, а тым больш лісу Лёша не планаваў. Усё пачалося з жадання падарожнічаць. І так як фінансавыя магчымасці хлопца пакуль некалькі абмежаваныя, пачаў Аляксей з паездак па краіне.

- Спачатку з'ездзіў у Мінск. Наступным азначыў Гродна - даўно ўжо хацеў паглядзець гэты горад. Перад паездкай залез у інтэрнэт, каб даведацца, якія месцы варта наведаць. Перш за ўсё пошукавік выдаў заапарк. Спачатку праігнараваў гэтыя спасылкі. А потым падумаў: «Чаму б і не?".

- Адчыняю «Крама», і першае, што бачу: алень, як! І такія цэны, што гэта далёка не кубак і ня бірулька. З чыстай цікавасці гартаю ніжэй спіс жывёл і натыкаюся на «лісіцу звычайную». Убачыўшы гэта словазлучэнне, я закрычаў. Паклікаў сястру, кажу: «Глядзі, ліса прадаецца!» І больш ужо не мог думаць ні аб чым іншым. Зразумеў, што гэта мая ліса, мне яна патрэбна, і я яе куплю. Адразу патэлефанаваў у заапарк, даведаўся цану. Усяго мільён. Я, шчыра кажучы, баяўся, што яна будзе дарагая, мне не па кішэні. Мая ліса заставалася апошняя. На наступны дзень я быў там.

У Гародню малады чалавек паехаў ўжо не славутасці глядзець, а канкрэтна за лісой. Лёша распавядае, што да гэтага сапраўдную лісіцу ён не бачыў, але гэта была яго самая любімая жывёла ў казках.

«Калі ехаў з Гомеля ў Рэчыцу, некаторыя пасажыры абзывалі жывадзёр»

Зараз Нікаль - так назваў сваю ўлюбёнку Лёша - 10 месяцаў. Жывёла амаль дасягнула свайго нармальнага памеру: калі і зменіцца, то хіба што «пасталее» пысачкай.

Купіў малады чалавек лісу двухмесячным шчанюком. Але нават у такім узросце перавозіць такіх жывёл у цягніках нельга, таму да Рэчыцы Аляксею давялося дабірацца трыма маршруткамі: Гродна - Мінск, Мінск - Гомель, Гомель - Рэчыца. Усю дарогу, якая заняла 9 гадзін, ліса правяла ў клетцы-пераносцы. Па словах героя, яму ў гэтай дарозе было шкада і Нікаль, і спадарожнікаў, таму што ліса вылучае свой спецыфічны пах, не кажучы ўжо пра іншыя «водары».

- Калі заказваў маршрутку, аператар папярэджваў, што трэба будзе спытаць у кіроўцы, ці згодны ён везці лісу. З Гродна мяне ўзяў толькі трэці кіроўца. У Мінску маршрутчык быў, вядома, здзіўлены, але сказаў, што магу хоць слана везці, галоўнае, каб у клетцы. У прынцыпе, да Гомеля даехаў нармальна. Праўда, прыйшлося папрасіць прабачэння з-за паху. Але пасажыры нават з разуменнем паставіліся. А калі ехаў з Гомеля ў Рэчыцу, некаторыя пасажыры абзывалі жывадзёр, крычалі: «Адпусці жывёлу!»

На адаптацыю Нікаль да новага дома і гаспадара сышло каля двух тыдняў. Патрэбную інфармацыю аб доглядзе лісы Лёша знаходзіць у інтэрнэце. Спачатку проста чытаў артыкулы, перачытваў форумы, але яму параілі мець зносіны з тымі людзьмі, якія сапраўды трымаюць ліс. Цяпер неабходныя парады і адказы на пытанні ён знаходзіць ва ўдзельнікаў інтэрнэт-супольнасцяў пра жывёл, дзе людзі фатаграфіямі і відэа пацвярджаюць, што яны не проста выхваляюцца, а ў іх на самай справе жыве ліса.

Прывучыць лісу хадзіць у латок дапамог ... кот

- Кармлю мясам і кашамі. З мяса даю кураціну, качыная мяса, ялавічыну. Яшчэ можна індычку - але для мяне гэта задорага. Свініну нельга - занадта тоўстая. Мяса вывараваюць, каб не было крыві. З каш вару грэчку, рыс - яна яго вельмі любіць. Рэдка манку малочную - малако ліса не вельмі добра засвойвае. Любіць сыр. Есць толькі два разы: раніцай і ўвечары. У іншай прамежак часу яна нават нічога не возьме, акрамя прысмакаў - для яе гэта наш мясцовы вінаград. Цёмны, даўкі, з костачкамі, па-мойму, гатунак называецца «Ізабэла».

На ўтрыманне лісы ў сярэднім Лёша выдаткоўвае каля 700-800 тыс. рублёў у месяц пры зарплаце каля чатырох мільёнаў рублёў. Плюс цацкі, якія час ад часу прыходзіцца змяняць з-за вострых зубоў, выдаткі на ветэрынара. Такім чынам, калі адняць камунальныя і арэнду кватэры, ліса і гаспадар свабодны бюджэт дзеляць пароўну.

Па сваёй прыродзе лісіца вядзе начны лад жыцця. Некаторыя знаёмыя ўладальнікі ліс з інтэрнэт-супольнасцяў змаглі перавучыць сваіх гадаванцаў на дзённы рэжым. Але Лёшу гэта пакуль не атрымоўваецца. Паводле яго слоў, такі рэжым часам дастаўляе нязручнасць, бо гадзін у адзінаццаць вечара Нікаль прачынаецца, а да гадзіны ночы ўжо «разносіць» кватэру. Таму часта Аляксей выгульвае ўлюбёнку бліжэй да паўночы.

- Калі я прывёз лісу дадому ў Рэчыцу, там ужо жыў гаспадар - мамчын кот Макс. Неяк я ўбачыў, што Нікаль прысела на дыванок, збіраючыся рабіць сваю справу - лісы любяць хадзіць на мяккае, - і тут Макс зрываецца з месца, падбягае да яе і пачынае біць лісу па мордзе. Ён рэальна баксіраваў яе! Нікаль адскочыла і тут жа пайшла на латок. З таго моманту Нікаль ходзіць толькі ў латок, хоць я да гэтага не раз спрабаваў прывучыць яе да туалета. Дарэчы, з катом яны цяпер сябруюць.

Самая частая «парада» - «колькі ваўка ні кармі - ён усё адно ў лес глядзіць»

Першы час было хоць і цікава жыць побач з лісой, але вельмі цяжка. Трэба прыбіраць, прывыкаць да спецыфічнага паху, выхоўваць, праяўляць немалое цярпенне. Зараз Аляксей добра ведае характар і звычкі сваёй улюбёнкі. Кажа, што, у адрозненне ад ката ці сабакі, з лісой трэба быць больш далікатным. Калі палаяць яе, прычым за справу, можа пакрыўдзіцца і доўга адыходзіць.

- Бывае, палаяўся - яна плача. Цякуць сапраўдныя слёзы. Першы раз, калі яна заплакала, я ад нечаканасці, не ведаючы, што рабіць, спрабаваў супакоіць яе вялікім кавалкам мяса.

Але Нікаль любіць і смяяцца. Аляксей кажа, што заўсёды, калі ёй весела, яна смяецца. А калі ліса хоча пагуляць з гаспадаром, яна наўпрост ніколі не падыдзе - будзе хадзіць вакол Лёшы з мячыкам, «нудзіць», каб ён заўважыў яе і сам паклікаў.

Вяртаемся з лесу. Яшчэ адзін мінак здзіўляецца, убачыўшы лісу. Прасіць дазволу сфатаграфаваць жывёлу.

Па прызнанні Лёшы, такая пазітыўная рэакцыя мінакоў бывае не заўсёды. Здаралася чуць, што «яна табе горла перагрызе», але самая частая рэпліка: «Колькі ваўка ні кармі - ён усё адно ў лес глядзіць».

- Я ўжо проста ігнарую. Стаў цярплівей, спакойней да меркавання навакольных. Радуе, што мама выдатна прыняла Нікаль. Хоць некаторым сваякам не падабаецца, што я завёў лісу і марную на яе грошы.

У дзікай прыродзе, па словах Лёшы, ліса жыве каля дзевяці гадоў. У няволі здольная пражыць і 15-25. Тэрмін, безумоўна, немалы. За гэты час могуць з'явіцца сям'я і дзеці.

- Я пакуль пра гэта не думаю ... Але ў любым выпадку я яе не кіну. Мы ў адказе за тых, каго прыручылі.

TUT.BY

АБ'ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Крывінка» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі "Крывінку", то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamnikat.org/kryvinka.html каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

НАША ЖЫЦЦЁ

БЕЛАРУСЬ ВОЗВРАЩАЕТСЯ В «ЛИХИЕ 90-Е»

По прикидкам, средняя зарплата белорусов скатилась до 330 долларов. Пиком был показатель около 629 долларов в июле 2014 года. Экономист Ярослав Романчук прогнозирует, что к концу нынешнего года цифра может опуститься до 200 долларов.

Это означает, что по уровню благосостояния белорусы откатываются де-факто к рубежу 90-х. Ведь за годы правления Александра Лукашенко и сам доллар потерял в весе, масштаб цен совсем иной. Копеечная плата за транспорт и коммуналку вскоре будет казаться легендой седых времен.

Ни жирных щей, ни прав

При этом рушится вся идеология достижений «власти для народа». Лукашенко дал по 100 долларов заработка к выборам 2001 года, по 250 — к выборам-2006, по 500 — к выборам-2010. Другой внятной идеологии, чего-то духовного выстроенный первым президентом режим предложить не смог, хотя и вскормил тучу идеологов на окладе. К слову, несмотря на кризис, казенные деньги на тот же БРСМ, поддержку государственных СМИ продолжают выделяться.

Большинство же белорусов согласилось в свое время на примитивный социальный контракт: мы не рыпаемся, не качаем права, а власть большим черпаком раздает всем наваристый суп.

Лукашенко вскоре после прихода к власти показательно подавил забастовку метрополитеновцев, затем огосударствил профсоюзы, загнал в маргинальную нишу политическую оппозицию. Бороться за права — экономические, политические, гражданские — стало очень рискованно и особо некому. Да и зачем, казалось многим. Как в старом мультике: «Таити, Таити… Нас и здесь неплохо кормят».

Теперь будут кормить все хуже. При этом в плане политическом гайки методично закручены настолько, что уже ни дохнуть ни охнуть. Мелкие предприниматели, прижатые требованиями властей, стонут, однако открыто бунтовать, как в прежние времена, не отваживаются. Работяги тоже предпочитают получать крохи, но не оказаться на улице.

Лукашенко продолжает держать страну в железном кулаке, но абсолютно не знает, как ее выводить из кризиса (потому, наверное, с такой охотой берется руководить уборкой снега). Вся президентская жизнь была положена на создание и шлифовку «белорусской модели развития», животворная сила которой, как теперь наглядно видно, бралась в основном из щедрых российских субсидий.

Западных ценностей белорусский руководитель не понимает, но в то же время прекрасно осознает: строить экономику и политику по модели стран ЕС или США означало бы своими руками похоронить режим личной власти.

Облом с «братской интеграцией»

Между тем над муками поляков, покупавших в период шоковой терапии по одному яйцу вместо стандартного у нас десятка, белорусский обыватель посмеивался. Мол, наш Батька нашел неиссякаемый источник благ на востоке. Схема называется «нефть и газ в обмен на поцелуи».

Да, в апреле будет 20 лет, как молодой тогда белорусский президент подписал с Борисом Ельциным договор об образовании Сообщества Беларуси и России. Далее «братская интеграция» покатилась снежным комом: годом позже создали Союз, в 1999-м — Союзное государство.

Сегодня Беларусь уже по уши в долгах и правительство снова не знает, как рассчитаться. Между тем военная интеграция с восточной соседкой зашла далеко и стала для Лукашенко в каком-то смысле обременительной. Вдобавок к объектам под Ганцевичами и Вилейкой Москва хочет разместить в Бобруйске полноценную авиабазу. Это уже не просто антенны, а наступательное оружие. И эта перспектива грозит испортить Лукашенко так тяжело давшийся процесс нормализации отношений с Западом.

Да, а газовые долги потом все равно отрастали, как головы гидры, и в конце концов белорусскую трубопроводную систему пришлось продать «Газпрому». Можно было утешаться: зато газ нам дают дешевый. Но сегодня газ подешевел для всех. Причем ближайшему союзнику Москва упорно не хочет давать выпрашиваемую скидку хотя бы процентов десять.

Далее, основной смысл евразийской интеграции, на которую Лукашенко дал согласие Владимиру Путину уже скрепя сердце (эйфория ельцинских времен прошла, как с белых яблонь дым), сводился для белорусской стороны к энергетическому гранту. Но сегодня вожделенный профит из-за удешевления нефти и газа скукожился. Как и российский рынок для белорусских товаров. И на что нам тогда этот ЕАЭС?

Возникает также вопрос, хватит ли у Москвы денег финансировать далее строительство Белорусской АЭС. Отдельный вопрос, где Беларусь наскребет денег, чтобы расплатиться с 10-миллиардным кредитом на этот циклопический проект. Наконец, обостряется вопрос его целесообразности: если, как прогнозируют многие эксперты, настанет эра дешевых энергоносителей, то вообще стоила ли овчинка выделки?

Курс в никуда продолжится

В ту же реку не войдешь дважды. Сегодня белорусы не просто откатываются в 90-е. Сейчас будет хуже, чем тогда. Ведь уже нет надежды на «братскую интеграцию», спасительное восточное Эльдорадо. При этом страшно выходить на Площадь, украинские события отвратили от мыслей о революционной ломке привычного уклада. А перспективы трансформации сверху более чем призрачны.

На официальном приеме по случаю старого Нового года Лукашенко вдруг вспомнил евангельскую притчу про апостола Петра, который стал тонуть, когда засомневался. «Вот так и в нашей жизни. Избрали свой курс, надо ему следовать, не поддаваясь никаким сомнениям и страхам. Тогда нашему кораблю не будет страшен никакой шторм», — резюмировал официальный лидер.

Что это, отголосок внутренних сомнений? В любом случае он, как видим, безжалостно их душит. Неимоверно тяжело признаться самому себе, что 20 лет вел страну в никуда.

Александр Класковский
БЕЛАПАН

ДВАЙНЫ СТАНДАРТ

КАК ДУРЯТ ИП

В государственном торговом центре товары тоже без сертификатов. В Барановичах развивается история, которая вновь ставит вопрос о двойных стандартах в нашей стране.

25 января состоялась встреча представителей Барановичского горисполкома и индивидуальных предпринимателей (ИП) по поводу отмены Указа №222. Как рассказал «Салідарнасці» предприниматель Николай Черноус, начальник Инспекции Министерства по налогам и сборам г.Барановичи Василий Суховерхий на вопрос из зала сообщил, что конфискованный товар в реализацию поступает только после подтверждения его качества, в ином случае – утилизируется.

Заявление чиновника выглядело логичным: если нет соответствующих документов – какая разница, кто продает товар? На совещании 14 января сам Александр Лукашенко отметил: «Надо работать в равных условиях с соответствующими документами. Им (ИП – прим.) надо понимать, что сертификация продукции, на которую мы пошли, – это первый шаг. Есть товар – все сопроводительные документы должны быть. Мы должны прозрачно торговать, и хватит вокруг этого какие-то козни устраивать».

Однако местные предприниматели рассудили: доверяй, но проверяй. Во вторник, 26 января, несколько активистов отправились в КУТП «Торговый дом «Радуга» и попросили предъявить документы подтверждающие качество выс-тавленных на продажу конфискованных товаров.

– Ни на одну группу товаров документа, подтверждающего качество товара, ни продавцы, ни администрация нам как покупателям предоставить не смогли. Они сказали, что на конфискованный товар у них нет документов, а все вопросы по качеству – к исполкому, – рассказал «Салідарнасці» правовой инспектор профсоюза РЭП Александр Войтешик.

– Наша «Радуга» – это как ЦУМ в Минске, главный магазин. Мы были в отделах обуви, верхней одежды, ремней. Нигде документов на товары не было, нам говорили: это товар горисполкома. Так что вы нам лапшу на уши вешаете? Конфисковали товар у наших же барановичских предпринимателей, а теперь продаете? Получается, если кофточку ИП продает – то будет зуд, а если государство – то нет? – рассказал «Салідарнасці» предприниматель Николай Черноус.

Активисты зафиксировали факт отсутствия соответствующих документов в книге замечаний и предложений.

– Будем ждать ответа, хотим разобраться: это некомпетентность начальника ИМНС, злоупотребление властью исполкомами или нарушения правил реализации магазинами. Эти вопросы волнуют не только ИП, но и обычных граждан, так как цены в магазине гораздо выше, чем на рынке, а дешевый товар сейчас на рынке ИП продавать не могут из-за Указа №222. При этом достойной работы власть предоставить им не может, предприятия закрываются, – отметил правовой инспектор профсоюза РЭП.

Тем временем барановичские рынки пустуют.

Руслан Горбачев
gazetaby.com

САЦЫЯЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА

КАК СИЛОВИКИ «ЗАБРАЛИ» У ДЕТЕЙ 2 ТРИЛЛИОНА

О простом рецепте, который почему-то не замечают белорусские чиновники, «Салідарнасці» рассказал экономист, руководитель проекта «Кошт урада» Владимир Ковалкин, комментируя ситуацию с повышением пособия по уходу за ребенком на... один доллар.

В то время как белорусы возмущаются издевательским решением правительства поднять пособие по уходу за ребенком на один доллар, независимые экономисты советуют, как возможно сделать социальную поддержку более существенной. Даже в условиях кризиса.

— В бюджете есть огромные резервы для экономии, для поиска средств, которые можно направить на социальную поддержку, — отметил собеседник «Салідарнасці». – Речь идет о содержании всех силовых ведомств, включая МВД, КГБ и так далее.

По словам эксперта, в бюджете 2016 года на помощь семьям, воспитывающем детей заложено лишь 2 триллиона рублей.

— Причем, изначально еще в прошлом году в эту статью заложили значительно большую сумму – как раз после того, когда президент сделал заявление и повысил подоходный налог на 1%. Затем прошло полгода, и было решено сократить эту статью на 30%, так как денег в бюджете не хватило, — пояснил Владимир Ковалкин.

В то же время на органы внутренних дел в 2016 году планируется потратить 6,7 триллионов рублей.

— То есть, более чем в три раза больше, чем на всю помощь семьям, воспитывающем детей!

А если же сравнить всю статью «социальная политика», куда входят пенсии, социальная защита, помощь семьям, молодежная политика и другие блага нашего социального государства просуммировать, то это получается 16 с лишним триллионов рублей. В то же время на «судебную власть, правоохранительную деятельность и обеспечение безопасности» планируется потратить 17,5 триллионов рублей.

Особенно символичным, по мнению Владимира Ковалкина, выглядит тот факт, что в 2016 году, несмотря на сложное экономическое положение страны, расходы на содержание силовиков по сравнению с прошлым годом увеличились на более чем 2 триллиона рублей!

— То есть, им обеспечили прибавку ровно на ту сумму, которую планируют направить на помощь всем белорусским семьям, воспитывающим детей. И это несмотря на то, что наше государство считается социальным, — замечает собеседник «Салідарнасці».

Павел Рос
gazetaby.com

РОССИЯ НА МЕЛИ

МЕДОВЫЕ ГОДЫ БЕЛОРУССКИХ ВЛАСТЕЙ ПОЗАДИ

Москва дала понять, что новых кредитов от нее иностранные просители в нынешнем году вряд ли дождутся. Не до жиру. Для белорусских властей это плохая новость.

«Я думаю, что мы объективно находимся в ситуации, когда вынуждены будем взять паузу с точки зрения принятия обязательств по новым кредитам», — заявил 18 января в Москве заместитель министра финансов России Сергей Сторчак. И пояснил: «Бюджет напряженный, более чем напряженный».

Тем временем вот-вот затрещит по швам белорусский бюджет. Были надежды получить заем в два миллиарда долларов от Евразийского фонда стабилизации и развития. Формально он не российский, а общий, интеграционный, но на 80% с гаком сформирован именно из российских ресурсов. Москва же теперь устами Сторчака прозрачно намекнула: денег самим мало.

Москва экономит на спичках

Вообще российское правительство очевидно стало экономить на спичках. Даже для ближайшего союзника. Год начался, а поднаторевшему в энергетических ристалищах белорусскому вице-премьеру Владимиру Семашко так и не удалось пока выбить из россиян скидку на газ. «Пока не договорились, новой даты встречи нет», — скупо прокомментировал на днях ход этих переговоров замминистра энергетики РФ Анатолий Яновский.

Между тем, если вспомнить, Беларусь и пошла-то в евразийскую интеграцию прежде всего в расчете на энергетический профит. А тут — облом. С одной стороны, энергоресурсы для всех дешевеют, с другой — Москва все скупее нальготы союзнику. Кроме всего прочего, из-за дешевизны нефти превращаются в пшик так тяжело отвоеванные Минском экспортные пошлины на нефтепродукты (предполагавшиеся доходы от которых уже заложены в бюджет 2016 года).

Если посмотреть шире, то резкое проседание российской экономики, истощение финансовых ресурсов России подкашивает весь проект Евразийского экономического союза. Мало того что Кремль стал скупее на субсидии и кредиты, так еще и облюбованный белорусскими производителями рынок восточной соседки сжимается.

В новых условиях у Минска «ослабла мотивация строго следовать договоренностям в рамках евразийской интеграции», отметил в комментарии для Naviny.by эксперт аналитического центра «Стратегия» Валерий Карбалевич.

«Логично искать другие точки опоры. Но продукция нереформированной белорусской экономики вряд ли найдет новые рынки сбыта», — отмечает аналитик.

В свою очередь, чтобы процесс реформ, преобразований в Беларуси пошел, не хватает, в частности, и такого фактора, как внутреннее давление общества, считает собеседник Naviny.by. «Мы видим сегодня, что даже предприниматели не готовы бороться за свои права», — говорит Карбалевич.

Страну режим подморозил

Действительно, хотя мелкие торговцы заявляют, что требованием иметь документы на товар поставлены на грань уничтожения, протестная активность сводится в основном к составлению челобитных чиновникам.

На акцию в поддержку ИП, инициированную лидером Объединенной гражданской партии Анатолием Лебедько в Минске 18 января, собралась, включая самих партийных активистов, лишь горстка людей.

Нынешний настрой ипэшников далеко не так боевит, как это было восемь лет назад, когда спецназ с трудом сдерживал их марши в центре Минска. Тому есть целый ряд причин, но в частности белорусское общество психологически придавили украинские события.

И по большому счету в плане внутриполитической стабильности Александр Лукашенко чувствует себя пока уверенно, не боится волны протестов. Как показалось, даже с некоторым злорадством он заявил на днях по поводу ипэшников, что «с 1 января закончились их медовые годы…»

Похоже, власть будет аккуратно дожимать эту категорию предпринимателей, в частности потому, что они создают конкуренцию государственному легпрому, тратят валюту на — как презрительно выразился президент — импортные шмотки.

Другое дело, что медовые годы кончились для всех — и для работяг на заводах с забитыми складами, и для бюджетников, которым уже банально не хватает на нормальную еду… Наконец, и для самой власти кончились медовые годы популизма за счет обильных российских субсидий.

Жертвовать западным вектором Лукашенко не захочет

Итак, надежды белорусского руководства как-то пересидеть кризис, ничего не меняя, становятся все более иллюзорными.

Означает ли это, что в условиях сокращения российской поддержки Минск усилит игру на западном направлении, пойдет на форсированное развитие отношений с ЕС и США?

«Играть на западном направлении означает для белорусских властей получить деньги на Западе, ничего другого от Запада Минску не нужно», — заявил в комментарии для Naviny.by минский аналитик-международник Андрей Федоров.

При этом, убежден он, на серьезные уступки в плане внутренней политики Лукашенко не пойдет. А вот навстречу МВФ (правительство рассчитывает начать новую программу с этой организацией уже в январе-феврале) Минск может пойти дальше, чем это было во время предыдущей совместной программы, — по крайней мере станет, возможно, меньше хитрить ради получения кредита, прогнозирует аналитик.

Чем рискует Лукашенко, если усилит геополитическое маневрирование?

Оно всегда раздражало Москву, но сейчас, полагает Федоров, у российского руководства могут появиться и внутриполитические мотивы для агрессивных действий: «В условиях неизбежного снижения рейтинга Путин может сделать ставку на присоединение Беларуси — вначале мирными средствами, а если не получится, то, не исключено, и с применением военной силы».

Карбалевичу такой сценарий представляется «скорее фантастическим». Аннексия Беларуси, по мнению политолога, еще сильнее обострила бы отношения Москвы как с Западом, так и с постсоветскими государствами, грозила бы усилением санкций. К тому же взять на довольствие еще и 9,5 млн белорусов — «слишком тяжелая ноша для бюджета России», подчеркнул собеседник Naviny.by.

Даст ли Москва, по крайней мере, евразийский кредит?

«Шансы на российские кредиты зависят от политической договоренности. Во времена Ельцина, когда экономическое положение России было еще хуже, Минск, тем не менее, получал большие субсидии», — отмечает Карбалевич.

Возможно, вопрос будет решаться на встрече Владимира Путина с белорусским президентом в Минске. Белорусский президент многозначительно заметил, что «высшие должностные лица России давно уже не были в Минске».

С одной стороны, на своем поле играть легче. С другой — все равно никак не обойти больной вопрос о размещении российской авиабазы в Бобруйске.

Если уступить здесь Путину, то шансы получить деньги от Москвы увеличиваются. Но при этом сразу ухудшаются перспективы отношений с Европой и США. А западным вектором Лукашенко жертвовать не хочет: российский «Титаник» дал уже большую течь.

Александр Класковский

НАФТА І РАСІЯ

НАВОШТА ПАТРЭБЕН ТАКІ «СТАРЭЙШЫ БРАТ»?

Апошнія падзеі ў сьвеце, асабліва землятрус на нафтавым рынку, ствараюць новую сытуацыю для ўсіх краін. Прычым, хутчэй за ўсё, падзеньне коштаў нафты — гэта доўгатэрміновы трэнд. Вось міністар эканамічнага разьвіцьця РФ Аляксей Улюкаеў заявіў, што нізкія цэны на нафту могуць трымацца дзесяцігодзьдзямі. Пры гэтым, паводле ягоных слоў, кошт барэля нафты бліжэйшым часам можа ўпасьці да 15–20 даляраў.

Усё гэта ў значнай ступені разбурае ранейшую геапалітычную ролю Расеі як «энэргетычнай імпэрыі», мяняе яе ролю і вагу на постсавецкай прасторы. Больш за тое, бяру на сябе сьмеласьць сьцьвярджаць, што падзеньне ўсясьветных цэнаў на нафту разбурае ўсю парадыгму беларуска-расейскай інтэграцыі.

Вынесем за дужкі сацыякультурныя чыньнікі саюзу Беларусі і Расеі («блізкія народы», «агульная гісторыя», «у адных акопах гнілі») і паглядзім на ўзаемаадносіны хаўрусьнікаў з рацыянальнага гледзішча. Ідэя беларуска-расейскай інтэграцыі яшчэ з 1990-х гадоў грунтавалася найперш на тым, што бяздонны расейскі рынак — галоўны спажывец прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў. Доўгі час менавіта так і было, што дазволіла выжыць прамысловасьці Беларусі.

Але цяпер сытуацыя кардынальна зьмянілася. Пасьля падзеньня ўсясьветных цэнаў на энэргарэсурсы расейскі рынак скурчыўся. Гэтаму спадарожнічала вялізная дэвальвацыя расейскага рубля, уступленьне РФ ва Ўсясьветную гандлёвую арганізацыю, што прывяло да зьяўленьня там больш таннай і якаснай прадукцыі замежных вытворцаў. У выніку за студзень-лістапад 2015 году агульны экспарт Беларусі скараціўся на 27%, а экспарт у Расею — на 33%. Не выпадкова ўвесь год беларускія ўлады ліхаманкава шукалі новыя рынкі збыту (праўда, без асаблівага посьпеху).

Другі важны чыньнік інтэграцыі Беларусі і Расеі — танныя расейскія энэргарэсурсы. Бязь іх было б немагчымым доўгае існаваньне беларускай сацыяльнай мадэлі. Яшчэ 2–3 гады таму экспэрты ацэньвалі расейскі энэргетычны грант у 15% валавога ўнутранага прадукту Беларусі. Усе спрэчкі і канфлікты паміж Менскам і Масквою круціліся вакол аб'ёму гэтага гранту. Падчас стварэньня Мытнага саюзу, Эўразійскага эканамічнага саюзу дыскусіі паміж кіраўніцтвам Беларусі і Расеі ішлі адносна пытаньня, калі РФ будзе прадаваць партнэрам нафту і газ па ўнутрырасейскіх цэнах. А яшчэ былі доўгія спрэчкі на тэму, у чыім бюджэце застанецца нафтавае мыта. Узгадаем, што Беларусь прадала «Газпрому» свой «Белтрансгаз» менавіта дзеля таго, каб мець танны газ.

Але цяпер, калі ўсясьветныя нафтавыя цэны ўпалі, усе гэтыя спрэчкі ў значнай ступені страцілі сэнс. Энэргетычны грант Расеі мінімізаваўся. Цяпер для Беларусі нават сяброўства ў Эўразійскім эканамічным саюзе страціла былую прывабнасьць.

Трэці эканамічны чыньнік інтэграцыі Беларусі і Расеі — расейскія крэдыты. Дык вось, намесьнік міністра фінансаў Расеі Сяргей Старчак заявіў у панядзелак: «На сёньняшні дзень я лічу, што шанцаў ва ўраду прыняць рашэньне па прадстаўленьні новых крэдытаў вельмі мала. Бюджэт напружаны, больш чым напружаны. Я думаю, што мы аб'ектыўна знаходзімся ў сытуацыі, калі вымушаныя будзем узяць паўзу з пункту гледжаньня прыняцьця абавязаньняў па новых крэдытах». Зразумела, нельга выключаць, што з палітычных матываў Уладзімір Пуцін можа даць крэдыт апошняму саюзьніку, нягледзячы на ўсе эканамічныя цяжкасьці Расеі. Аднак відавочна, што магчымасьці Масквы ў гэтым пляне хутка скарачаюцца.

Такім чынам, Расея, якая доўгі час, амаль чвэрць стагодзьдзя пасьля распаду СССР, была галоўнай крыніцай эканамічнага дабрабыту Беларусі, гарантам існаваньня беларускай сацыяльнай мадэлі, стала цяпер галоўнай крыніцай праблемаў для беларусаў, чыньнікам крызісу для краіны. Прычым расейскі крызіс стаў прычынай пагрозы ня толькі Беларусі, але і ўсім краінам СНД. Не выпадкова постсавецкая прастора сёньня — самы дэпрэсіўны рэгіён у сьвеце.

Што яшчэ застаецца? Расейскі ваенны парасон. Але, па-першае, ён патрэбен пры ўмове, калі ёсьць нейкая вонкавая ваенная пагроза. Здаецца, імавернасьць такой пагрозы невялікая. А па-другое, расейска-ўкраінскі канфлікт, далучэньне Крыму — усё гэта паказала, што цесныя абдымкі «старэйшага брата» небясьпечныя для суседзяў. Бо Расея выкарыстоўвае свае вайсковыя аб'екты на тэрыторыі іншых краін у асноўным на ўласную карысьць.

У выніку, калі «старэйшы брат» ня можа больш актыўна падтрымліваць Беларусь, то навошта ён патрэбен? Цынічна, але ў міжнароднай палітыцы па-іншаму не бывае. У гэтым жорсткім сьвеце краіны дзейнічаюць на падставе прагматычных інтарэсаў, а не кіруюцца ўдзячнасьцю за колішнія падарункі. Беларусі трэба шукаць новыя кропкі апоры. А дзеля гэтага варта перагледзець усю канцэпцыю замежнай палітыкі. Трэба ўсё пачынаць з чыстага аркуша.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 30.01.2016 у 17.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.